

DATOS IDENTIFICATIVOS

Expresión artística: Debuxo-Forma

Materia	Expresión artística: Debuxo-Forma			
Código	P01G010V01102			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	FB	1º	1C
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo Escultura			
Coordinador/a	Lapeña Martinez, Maria Elena			
Profesorado	Bermejo Arrieta, Maria Natividad Estarque Casas, Fernando Fariña Busto, Maria Jose Lapeña Martinez, Maria Elena Liste Fernandez, Araceli Mercedes			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Indagación nas posibilidades formais e estruturais do debuxo. O debuxo como maneira de ver ou crear formas e estruturas bidimensionais e tridimensionais. Ampliación da noción de debuxo cara a un territorio con precisión e imprecisión de fronteiras. Experimentar o debuxo como escritura persoal e selo intransferible.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
A7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
A9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
A12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
A14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
A25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
A31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
A36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
A42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
A43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos dos procedementos, materiais e útiles do debuxo.	A9 A12 A14
Coñecementos básicos de métodos de produción do debuxo.	A9

Coñecemento do vocabulario e do código do debuxo.	A6	
	A7	
Coñecementos básicos dos sistemas naturais e artificiais de comprender, concibir e estruturar formas no espazo.	A9	
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais do debuxo.	A42	
Capacidade para a representación a través do debuxo.	A31	
	A42	
Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a análise visual.	A42	
Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a creación, análise, desenvolvemento e transmisión de ideas.	A31	B2
	A42	
Capacidade básica para xerar e transformar unha imaxe empregando técnicas de debuxo	A31	
	A42	
Capacidade para captar e rexistrar imaxes a través do debuxo.	A31	
	A36	
	A42	
Capacidade para desenvolver a análise e a creación de formas artísticas.	A25	
	A31	
Capacidade para desenvolverse no bidimensional e o tridimensional.	A31	
	A42	
Habilidade para producir debuxos con diferentes técnicas.	A42	
	A43	
Habilidade para a representación e a análise a través do debuxo.	A42	
	A43	
Habilidade para captar e rexistrar imaxes a través do debuxo.	A42	
	A43	
Habilidade para o uso da forma na creación.	A42	
	A43	
Habilidade para o traballo en diferentes escalas.	A42	
	A43	

Contidos

Tema	
1. Maneiras de ver	O debuxo como instrumento de percepción e rexistro do pensamento. O debuxo como maneira de ver a forma. Cuestión de enfoque / desenfoque, continuidade / descontinuidade, axuste formal / desaxuste en anamorfose.
2. Morfoloxía e morfoxénese.	Creación / colección de formas e estruturas. Representación / presentación de formas e espazos reais ou imaxinarios. Espazos de figuración e abstracción.
3. Composición e estrutura	Equilibrio e tensión dinámica en composicións e estruturas. Sentido do ritmo e movemento na relación entre liñas, manchas e espazos en branco. Cada parte en relación ao todo. Correspondencia fondo-figura. Volume e profundidade, baleiro e desmaterialización.
4. Debuxo bidimensional e tridimensional	Formas e espazos tradicionais e contemporáneos.
5. O debuxo como proxecto, proceso e resultado na creación artística.	O debuxo como proxecto, proceso e resultado na creación artística. Estructuras y formas permanentes o efímeras
6. O debuxo como límite e percorrido	Debuxos onde se perfila o contorno de algo, o seu dintorno, o seu diagrama, a súa estrutura, a súa radiografía, a súa sombra, o seu prego, a súa pegada.
7. Precisión e imprecisión de contornos.	Garabatos (revolver de liñas) ou a busca do contorno único.
8. O debuxo e a escritura	Desde la raíz etimológica «grafos» el dibujo como cartografía, radiografía, skiografía...
9. Debuxo = Materia	O concepto dun debuxo depende da materia coa que se fai. Debuxos de John Baldessari en colaboración co aire, solarizacións de Man Ray, Earthworks e a liña espesa que percorre a paisaxe en R. Smithson, debuxos sobre a parede de Sol Lewitt e outras materias coas que se traballan as ideas: Yves Klein con lume, Lucio Fontana con coitelos, Richard Long con pedras...
10. Maneiras de debuxar. As formas debuxan	Sobre las diversas maneras de dibujar en relación a la multiplicidad de trazadores y maneras de ver.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	90	120	210
Debates	8	30	38
Saídas de estudo/prácticas de campo	4	0	4
Presentacións/exposicións	8	30	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Estreita relación entre teoría e práctica artística. Traballos individuais ou en grupo que potencian a capacidade receptiva e imaxinativa.
Debates	Nestes debates compártense as lecturas realizadas durante o curso. Contribución oral/ escrita por parte do estudante acerca da selección particular de libros, catálogos e textos escollidos. Trátase de buscar recursos e fontes diversas para a investigación das cuestións esenciais do debuxo.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visitas a museos: aprendizaxe presencial/autónoma
Presentacións/exposicións	Presentación final que fai o estudante dos traballos de aprendizaxe autónoma. A través dunha breve exposición manifesta os seus obxectivos, metodoloxía e resultados ante o profesor e o resto dos estudantes.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia con proxección de imaxes, cun método analóxico que busca semellanzas e puntos de contacto nas fronteiras do debuxo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Atención personalizada no horario de aprendizaxe presencial na aula. As axudas fanse máis efectivas no momento no que se realizan as prácticas artísticas na aula, nos debates e presentacións.
Debates	Atención personalizada no horario de aprendizaxe presencial na aula. As axudas fanse máis efectivas no momento no que se realizan as prácticas artísticas na aula, nos debates e presentacións.
Presentacións/exposicións	Atención personalizada no horario de aprendizaxe presencial na aula. As axudas fanse máis efectivas no momento no que se realizan as prácticas artísticas na aula, nos debates e presentacións.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Avaliación progresiva da asimilación de contidos, do grao de resolución dos exercicios que corresponden á aprendizaxe presencial e da participación activa nas indagacións. Son moi importantes a asistencia e o grao de interese do estudante.	60%
Debates	Avaliación das lecturas.	10%
Presentacións/exposicións	Avaliación do resto de tarefas realizadas durante o curso en aprendizaxe autónoma.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria extraordinaria de xullo é imprescindible a presentación de todos os exercicios do curso pertencentes á aprendizaxe presencial e autónoma acompañados dun dossier-memoria.

PROBA DE AVALIACIÓN CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA DE XULLO: 2 DE XULLO ÁS 10.00 HORAS

Bibliografía. Fontes de información

ARNHEIM, Rudolf, **Arte y percepción visual**, Alianza Editorial,
 BELJON, J.J., **Gramática del arte**, Celeste,
 BERGER, John, **Algunos pasos hacia una pequeña teoría de lo visible**, Ardora,
 DONDIS, D. A., **La sintaxis de la imagen**, Gustavo Gili,
 GONZÁLEZ ESTEVA, Orlando, **Elogio del garabato**, Pre-textos,
 MENEGUZZO, Marco, **Leonardo da Vinci. Dibujos: La invención y el arte en el lenguaje de las imágenes**, Debate,
 MUNARI, Bruno, **El cuadrado: más de 300 ejemplos ilustrados sobre la forma cuadrada**, Gustavo Gili,
 MUNARI, Bruno, **El triángulo: más de 100 ejemplos ilustrados sobre el triángulo equilátero**, Gustavo Gili,
 PÉREZ SÁNCHEZ, A. Emilio, **Historia del dibujo en España: de la Edad media a Goya**, Cátedra,
 PIRSON, Jean-François, **La estructura y el objeto: (ensayos, experiencias y aproximaciones)**, PPU,
 VV.AA., **Repentirs**, Musée du Louvre, Editions de la Réunion des musées nationaux,
 VV.AA., **Vitamin D, New Perspectives in drawing**, Phaidon,
 VV. AA., **Le noir est une couleur**, Fondation Marguerite et Aimé Maeght,

VV.AA., Gómez Molina (coord.), **Las lecciones del dibujo**, Cátedra,

---

VALÉRY, Paul, **Piezas sobre arte**, Visor,

VINCI, Leonardo da, **Tratado de Pintura**, Akal,

WILLIAMS, Christopher, **Los orígenes de la forma**, Gustavo Gili,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Debuxar sen rede, como os mellores trapevistas. O erro como pórtico do descubrimento.
